

เอกสารประกอบการพิจารณา

ญัตติ

เกี่ยวกับการจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น

อ.พ. 9/2563 สมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สอง

อ.พ. 9/2563
สมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สอง

เอกสารเพิ่มเติม

สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐-๒

ญัตติ

- เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาการจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น
(นายสฤกษ์พงษ์ เกี่ยวข้อง เป็นผู้เสนอ)
- เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาการจัดตั้ง
กระทรวงการปกครองท้องถิ่น
(นายक्रमานิตย์ สังข์พุ่ม และนายพัฒนา สัพโส เป็นผู้เสนอ)
- เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษารูปแบบการปกครอง
ส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น
(นายกิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์ และนายเลิศศักดิ์ พัฒนชัยกุล เป็นผู้เสนอ)
- เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาการจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น
(นายณัฐวุฒิ ประเสริฐสุวรรณ เป็นผู้เสนอ)
- เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาการจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น
(นางผ่องศรี แซ่จิ่ง และนางเทียบจุกา ขาวขำ เป็นผู้เสนอ)
- เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางการจัดตั้ง
กระทรวงท้องถิ่น (นายจาตุรงค์ เพ็งนรพัฒน์ และนายอุบลศักดิ์ บัวหลวงงาม เป็นผู้เสนอ)
- เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาการจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น
(นายบัญญัติ เจตนจันทร์ และนายอัครเดช วงษ์พิทักษ์โรจน์ เป็นผู้เสนอ)
- เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาการจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น
(นายอุบลศักดิ์ บัวหลวงงาม เป็นผู้เสนอ)

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณา (อ.พ.) นี้ จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติ ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ พระราชกำหนด ญัตติ หรือหนังสือสัญญา ระหว่างประเทศ ที่เข้าสู่การประชุมของสภาผู้แทนราษฎร และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล สถิติ ข้อเท็จจริง บทความทางวิชาการ และ/หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น ให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา กรรมการ และบุคคลในวงงานรัฐสภา ใช้ในการประกอบการพิจารณา ตลอดจนเป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับผู้สนใจทั่วไป

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ผู้รับผิดชอบ

นายมานิช อินทนิม

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ

นายทรงศักดิ์ สุระคำแหง

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานบริการวิชาการ 1

ผู้จัดทำและรับผิดชอบ

นายโชคสุข กรกิตติชัย

วิทยากรเชี่ยวชาญ

นางสาวอุษณีย์ อินทองช่วย

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

นางสาวเปรมฤดี วงศ์สาคร

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

นางเมตตาพร กาญจนินทุ

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

ธันวาคม 2563

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

กระทรวงมหาดไทยเป็นกระทรวงที่จัดตั้งตามกฎหมายปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกความเป็นธรรมของสังคม การส่งเสริมและพัฒนาการเมืองการปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย และการพัฒนาเมือง และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย ปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยมีการแบ่งส่วนราชการ ประกอบด้วย สำนักงานรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน กรมที่ดิน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และกำกับดูแลหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค องค์การตลาด องค์การจัดการน้ำเสีย

ปัจจุบันการปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับทั่วประเทศมี 7,850 แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ 9 กันยายน 2563) ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 76 แห่ง เทศบาล 2,472 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 5,300 แห่ง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ อีก 2 แห่ง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา เนื่องจากกระทรวงมหาดไทยมีโครงสร้างขนาดใหญ่ และมีระบบการบริหารงานมาก มีหน่วยงานอยู่ในสังกัดกระทรวงมหาดไทยเป็นจำนวนมาก อีกทั้งการบริหารงานของท้องถิ่นมีความลักลั่นกันอยู่ ทั้งขอบเขตงาน ลักษณะเนื้องาน โดยเฉพาะการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกับองค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่มีงานครอบคลุมหลายลักษณะ ดังนั้น หากมีการกำหนดลักษณะงาน อำนาจหน้าที่ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เห็นว่าน่าจะก่อให้เกิดการปฏิบัติงานส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วย กอปรกับการกำหนดหน่วยงานที่รองรับการบริหารจัดการท้องถิ่นโดยเฉพาะ ก็จะทำให้การบริหารงานท้องถิ่นมีความเป็นเอกเทศ สอดคล้องกับการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

ดังนั้น แนวคิดในการจัดตั้งกระทรวงดังกล่าว เพื่อเป็นการแยกงานด้านการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งปัจจุบันอยู่ในการกำกับดูแลของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ออกมาบริหารจัดการในรูปแบบกระทรวง กำลังได้รับความสนใจจากหลายฝ่าย ทั้งในแวดวงการเมืองระดับชาติ หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ทั้งฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาล ได้มีการยื่นญัตติต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อขอให้สภามีการตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาการจัดตั้ง “กระทรวงท้องถิ่น” หรือ “กระทรวงการปกครองท้องถิ่น”

เอกสารประกอบการพิจารณา

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้แทนราษฎร	ก
ส่วนที่ 1 - สาระสำคัญ ญัตติ เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญ พิจารณาศึกษาการจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น (นายสฤษฏ์พงษ์ เกี่ยวข้อง เป็นผู้เสนอ)	1-1
- สาระสำคัญ ญัตติ เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาตั้งคณะกรรมการวิสามัญ พิจารณาศึกษาการจัดตั้งกระทรวงการปกครองท้องถิ่น (นายक्रमานิตย์ สังข์พุ่ม และนายพัฒนา สัพโส เป็นผู้เสนอ)	1-2
- สาระสำคัญ ญัตติ เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษา รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น (นายกิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์ และนายเลิศศักดิ์ พัฒนชัยกุล เป็นผู้เสนอ)	1-3
- สาระสำคัญ ญัตติ เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญ พิจารณาศึกษาการจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น (นายณัฐวุฒิ ประเสริฐสุวรรณ เป็นผู้เสนอ)	1-4
- สาระสำคัญ ญัตติ เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษา การจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น (นางผ่องศรี แซ่จึ้ง และนางเทียบจุฑา ขาวขำ เป็นผู้เสนอ)	1-5
- สาระสำคัญ ญัตติ เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษา แนวทางการจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น (นายจาตุรงค์ เพ็ญนรพัฒน์ และนายอุบลศักดิ์ บัวหลวงงาม เป็นผู้เสนอ)	1-6
- สาระสำคัญ ญัตติ เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษา การจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น (นายบัญญัติ เจตนจันทร์ และนายอัครเดช วงษ์พิทักษ์โรจน์ เป็นผู้เสนอ)	1-8
- สาระสำคัญ ญัตติ เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษา การจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น (นายอุบลศักดิ์ บัวหลวงงาม เป็นผู้เสนอ)	1-9
ส่วนที่ 2 บทวิเคราะห์	2-1
ส่วนที่ 3 ข้อมูลประกอบการพิจารณา	3-1
- ข้อมูลทั่วไปของกระทรวงมหาดไทย	3-1
- กฎหมาย อำนาจหน้าที่ และการแบ่งส่วนราชการของกระทรวงมหาดไทยในยุคต่าง ๆ	3-2
- อัตรากำลังของกระทรวงมหาดไทย	3-8
- ข้อมูลทั่วไปของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	3-9
- โครงสร้างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	3-11

- อัตรากำลังข้าราชการของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ประจำปี 2562 3-12
- อัตรากำลังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3-13
- งบประมาณรายจ่ายของกระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานในกำกับ ตั้งแต่ปี 2558-2564 3-14
- ประเทศที่มีกระทรวงการปกครองส่วนท้องถิ่น 3-15

ส่วนที่ 1

สาระสำคัญ

ญัตติ เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญ
พิจารณาศึกษาการจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น
(นายสฤกษ์พงษ์ เกียวข้อง เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาการจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น

เหตุผล

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง และมีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะในระดับภูมิภาคเป็นการกระจายอำนาจหน่วยย่อยของประเทศ นอกเหนือจากรัฐบาลส่วนกลาง ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นได้นำปัญหาของแต่ละท้องถิ่นนั้นมาแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วขึ้น เรียกว่าเป็นการแบ่งอำนาจไปยังองค์กรในระดับรองลงมาเพื่อแก้ปัญหาให้กับท้องถิ่นให้เติบโตและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงเสนอเป็นแนวทางเพื่อศึกษาในการหาแนวทางจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอิสระสามารถเลือกผู้นำของตนเองได้โดยตรง เพราะผู้นำที่มาจากคนในท้องถิ่นทราบปัญหาของประชาชนในพื้นที่ และยังสามารถติดตามตรวจสอบการทำงานของผู้นำท้องถิ่นได้อย่างใกล้ชิดทั่วถึง มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในการทำงานเพื่อส่วนรวมอีกด้วย

สาระสำคัญ

ญัตติ เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาตั้งคณะกรรมการวิสามัญ
พิจารณาศึกษาการจัดตั้งกระทรวงการปกครองท้องถิ่น
(นายक्रमานิตย์ สังข์พุ่ม และนายพัฒนา สัพโส เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

ขอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาการจัดตั้ง
กระทรวงการปกครองท้องถิ่น

เหตุผล

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด และเป็น
การปกครองของคนในท้องถิ่นกันเอง โดยปัจจุบันมีพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจาย
อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติขั้นตอนการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น
อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนการบริหารจัดเก็บรายได้ ภาษี และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ อีกทั้งมีอิสระ
ในการจัดการองค์กร และเป็นองค์กรที่ทราบปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองเป็นอย่างดี เนื่องจาก
เป็นการปกครองของคนในท้องถิ่นและการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นกันเอง จึงทำให้องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง และเป็นองค์กรสำคัญของประเทศในการปกครองบ้านเมืองตามระบอบ
ประชาธิปไตย

แต่เนื่องจากความเป็นอิสระขององค์กรปกครองดังกล่าวอาจทำให้มีแนวทางในการพัฒนา
และบริหารเป็นไปได้ในหลายแนวทาง ตลอดจนการเบิกจ่ายงบประมาณและจัดเก็บรายได้เข้าแผ่นดิน
ซึ่งควรเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยกรณีดังกล่าวเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วนในอันที่รักษาประโยชน์สำคัญ
ของแผ่นดินและเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศในด้านการปกครอง

สาระสำคัญ

ญัตติ เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษา
รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น
(นายกิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์ และนายเลิศศักดิ์ พัฒนชัยกุล เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษารูปแบบการปกครอง
ส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น

เหตุผล

ด้วยรัฐธรรมนูญกำหนดให้การจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเป็นการบริหาร
ตามหลักแห่งการปกครองตนเอง และตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น จึงถือเป็นกลไกที่สำคัญ
ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ ซึ่งมีจำนวนมากถึง 7,852 แห่ง อีกทั้งยังมีความใกล้ชิดกับประชาชน และเข้าใจ
ปัญหาของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นเป็นอย่างดี และได้รับจัดสรรรายได้ในสัดส่วนถึงร้อยละ 29.5
ของรายได้สุทธิของรัฐบาล (ไม่รวมเงินกู้) เป็นจำนวน 752,250 ล้านบาท

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันการปกครองท้องถิ่นยังติดขัดในข้อกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ
ที่ไม่มีความสอดคล้องในการปฏิบัติงานของท้องถิ่น หากจะให้การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไป
โดยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

สาระสำคัญ

ญัตติ เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษา
การจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น
(นายณัฐวุฒิ ประเสริฐสุวรรณ เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาการจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น

เหตุผล

ด้วยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการขยายกระจายไปทั่วทั้งประเทศมีบุคลากรและงบประมาณจำนวนมาก แต่ยังคงอยู่ภายใต้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ซึ่งทำให้ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการตนเองของท้องถิ่นลดประสิทธิภาพการบริหารลง ซึ่งไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อพื้นที่ประชาชนที่ต้องรับผิดชอบ อีกทั้งรองรับการมีผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้งระดับจังหวัดในอนาคต เพื่อแก้ไขปัญหาการบริหารงานและพัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงเห็นควรให้มีการตั้งคณะกรรมการวิสามัญศึกษาเพื่อศึกษาการจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่นขึ้นมารองรับภารกิจดังกล่าว

สาระสำคัญ

ญัตติ เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษา
การจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น
(นางผ่องศรี แซ่จิ่ง และนางเทียบจุฬา ขาวขำ เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาการจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น

เหตุผล

การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นรูปแบบการปกครองที่จำเป็นและมีความสำคัญในทางการเมือง การปกครองของชุมชนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย รัฐบาลมีภาระหน้าที่มากมายในการบริหารประเทศให้ประชาชนได้รับความสุข ความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต อีกทั้งความมั่นคงของชาติทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม แต่เป็นไปไม่ได้ที่รัฐบาลจะดูแลและบริการให้กับประชาชนได้ทั่วถึงทุกชุมชนของประเทศ อาจเกิดปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในการดำเนินงาน ไม่สนองตอบต่อความต้องการของแต่ละชุมชนได้ รวมทั้งข้อจำกัดเกี่ยวกับงบประมาณและเจ้าหน้าที่ ดำเนินงานให้ทั่วถึงได้ ซึ่งการลดภาระหน้าที่ของรัฐบาลโดยการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองเพื่อการสนองตอบต่อความต้องการของชุมชน ให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และตรงกับความต้องการของชุมชน การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่ง ปัจจุบันมีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นส่วนราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทยมีภารกิจในการส่งเสริมสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการพัฒนาและให้คำปรึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การบริหารงานบุคคล การเงินการคลัง และการบริหารจัดการ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ อย่างไรก็ตาม ความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมีแนวทางในการพัฒนาและการบริหารงานที่หลากหลาย ได้แก่ การเบิกจ่ายงบประมาณ การจัดเก็บรายได้ ซึ่งการบริหารงานดังกล่าวควรเป็นไปในทางเดียวกัน โดยแนวทางการตั้ง “กระทรวงท้องถิ่น” เพื่อแยกงานด้านการปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งปัจจุบันอยู่ในการดูแลของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ออกมาบริหารจัดการในรูปแบบกระทรวง จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับประโยชน์สำคัญของแผ่นดินหรือมีความจำเป็นรีบด่วนในด้านการเมืองการปกครอง

สาระสำคัญ

ญัตติ เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษา
แนวทางการจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น
(นายจาตุรงค์ เพ็งนรพัฒน์ และนายอุบลศักดิ์ บัวหลวงงาม เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางการจัดตั้ง
กระทรวงท้องถิ่น

เหตุผล

ด้วยหลักการที่สำคัญประการหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ หลักการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงถือเป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยประการหนึ่ง เนื่องจากมีรูปแบบการปกครองที่สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยการปกครองส่วนท้องถิ่นยึดหลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง และหลักการกระจายอำนาจการปกครอง นอกจากนี้การปกครองท้องถิ่นยังมีส่วนสำคัญในการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในการบริหารประเทศ โดยการให้ประชาชนในท้องถิ่นได้บริหารจัดการตนเองเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างตรงตามเป้าหมาย และเป็นไปโดยสมประโยชน์และเพื่อความผาสุกของคนในท้องถิ่น ซึ่งประเทศไทยได้มีการจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2440 ในรูปแบบของสุขาภิบาลกรุงเทพ และได้มีวิวัฒนาการขึ้นมาจนมีจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก และมีการเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาล (เทศบาลมี 3 ประเภท คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร) และองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) พร้อมทั้งได้ให้การสนับสนุนด้านบุคลากรและงบประมาณ โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทย และมีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีภารกิจหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ แต่เนื่องจากในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องประสบปัญหาในการดำเนินงานหลายประการ ได้แก่ การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีความคล่องตัวและเป็นไปอย่างล่าช้า เนื่องจากการควบคุมดูแลของกระทรวงมหาดไทยในการออกระเบียบ คำสั่ง และหนังสือสั่งการต่าง ๆ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติ ซึ่งในบางครั้งก่อให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้งหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับท้องถิ่นมีอยู่อย่างกระจัดกระจายตามส่วนราชการต่าง ๆ ทำให้ไม่เกิดความเป็นเอกภาพรวมถึงการมีข้อจำกัดในการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความไม่เป็นอิสระทางการเงิน การคลัง การจัดสรรภาษี

- และสัดส่วนรายได้ของท้องถิ่นยังไม่มี ความเหมาะสม และยังมีปัญหา ด้านการจัดทำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของท้องถิ่นที่เป็นไปอย่างล่าช้า ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้การบริหารงานของท้องถิ่นที่ยึดหลักการกระจายอำนาจและการบริหารจัดการตนเองเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ ดังนั้น จึงควรที่จะต้องมี การศึกษา
- แนวทางการจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น เพื่อให้การดำเนินงานด้านการปกครองท้องถิ่นมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และบรรลุวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

สาระสำคัญ

ญัตติ เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษา
การจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น
(นายบัญญัติ เจตนจันทร์ และนายอัครเดช วงษ์พิทักษ์โรจน์ เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาการจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น

เหตุผล

การปกครองท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยการปกครองที่อยู่ใกล้ชิดกับการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนมากที่สุด แต่ในขณะเดียวกันก็มีโครงสร้างความสัมพันธ์แบบหลายมิติซ้อนกันอยู่ นอกจากนี้ต้องรับผิดชอบต่อชุมชนท้องถิ่นนั้นแล้ว ยังต้องอยู่ภายใต้การกำกับควบคุมดูแลจากส่วนกลางที่มีฐานคิดค่อนข้างไปในทางลบต่อหน่วยการปกครองท้องถิ่น เช่น ความไม่ไว้วางใจความจงรักภักดีต่อรัฐบาลกลาง การไม่ปฏิบัติตามนโยบายรัฐบาลกลางขีดความรู้ความสามารถในการจัดบริการสาธารณะมีจำกัด เป็นต้น จึงยิ่งทำให้มีกระบวนการควบคุมที่เป็นทางการอย่างแน่นหนา และบางครั้งทำให้การบริหารงานล่าช้าเกินกว่าความจำเป็น เช่น ข้อจำกัดอำนาจการอนุมัติ และการจัดให้มีแผนการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งการที่หน่วยงานกลางมีอำนาจควบคุมตรวจสอบมากเกินไปทำให้กลายเป็นเครื่องมือต่อรองเรียกร้อง หรือแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กับหน่วยการปกครองท้องถิ่น อีกทั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้รับการผลักดันให้รับภารกิจและมีงบประมาณมากขึ้น การฉ้อฉลและความไม่โปร่งใสต่าง ๆ ยังมีโอกาสเกิดมากขึ้นทั้งโดยผู้ที่อยู่ในหน่วยงานปกครองท้องถิ่นเองและหน่วยงานอื่น ๆ รวมทั้งจากภาคธุรกิจเอกชนที่เข้าไปเกี่ยวข้อง ดังนั้น การเปิดกว้างเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยเฉพาะในการตรวจสอบ การบริหารการจัดการของหน่วยงานหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลักษณะต่าง ๆ จึงมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อผลประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

อีกทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังประสบปัญหาการถ่ายโอนภารกิจที่มีลักษณะที่ซ้ำซ้อน ปัญหาการกระจายอำนาจแต่ไม่กระจายงบประมาณ ตลอดจนปัญหาการกำกับดูแลตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันมีลักษณะก้าวก่ายแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของท้องถิ่น ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคในการจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชน จนบางครั้งท้องถิ่นไม่สามารถสร้างนวัตกรรมการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากขัดระเบียบและกฎหมายต่าง ๆ ส่งผลให้เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันเป็นอย่างมาก

สาระสำคัญ

ญัตติ เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษา
การจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น
(นายอุบลศักดิ์ บัวหลวงงาม เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาการจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น

เหตุผล

ปัญหาการปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันอยู่ในการกำกับดูแลของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้ปรากฏปัญหาหลายประการมายาวนาน ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและสังคมได้อย่างเต็มที่ จนมีแนวคิดที่จะนำมาบริหารจัดการรูปแบบกระทรวงท้องถิ่น โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) แยกเป็น “กระทรวงท้องถิ่น” เพื่อเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น ลดบทบาทราชการส่วนภูมิภาคที่ไม่ได้ใกล้ชิดประชาชน และเพิ่มความก้าวหน้าของข้าราชการส่วนท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นการรวบรวมหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับท้องถิ่นต่าง ๆ ที่อยู่กระจัดกระจายตามส่วนราชการต่างมารวมไว้ที่เดียวกัน เพื่อช่วยพัฒนาท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น และเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

ส่วนที่ 2

บทวิเคราะห์

กระทรวงมหาดไทยเป็นกระทรวงที่จัดตั้งตามกฎหมายปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกของสังคม การส่งเสริมและพัฒนาการเมืองการปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย การพัฒนาเมือง และราชการอื่นตามที่มิกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย

หน้าที่และความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย

เมื่อพิจารณาถึงขอบเขตอำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติกฎหมายอื่น ๆ ประกอบด้วยแล้ว ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย สรุปได้ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการเมืองการปกครอง กระทรวงมหาดไทยมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกการเลือกตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกระดับ ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การปกครองและการบริหารหน่วยราชการส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และการรักษาความมั่นคงของชาติ
2. ด้านเศรษฐกิจ กระทรวงมหาดไทยมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งจะต้องประสานและร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดกับส่วนราชการต่าง ๆ ของกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังรับผิดชอบการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร การคุ้มครองผู้เช่านา การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรขนาดเล็กนอกเขตชลประทาน และการชลประทานราษฎร์ เป็นต้น
3. ด้านสังคม กระทรวงมหาดไทยมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชน และการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม เป็นต้น
4. ด้านการพัฒนาทางกายภาพ กระทรวงมหาดไทยมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดชุมชน การจัดที่ดิน การให้บริการขั้นพื้นฐานในชนบท การจัดผังเมืองรวม ผังเมืองเฉพาะ และการให้บริการสาธารณสุขปโภคในเขตเมือง เป็นต้น

ปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยมีการแบ่งส่วนราชการ และมีหน่วยงานรัฐวิสาหกิจในกำกับ ปรากฏตามตาราง ดังนี้¹

ส่วนราชการ (Government)	หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ (State Enterprises)
สำนักงานรัฐมนตรี	การไฟฟ้านครหลวง
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

¹ กระทรวงมหาดไทย. (ม.ป.ป.). การแบ่งส่วนราชการของกระทรวงมหาดไทย อำนาจหน้าที่ และการแบ่งส่วนราชการ (Authorities and Responsibilities). สืบค้น 9 ธันวาคม 2563 จาก http://www.moi.go.th/portal/page?_pageid=814,1066638&_dad=portal&_schema=PORTAL

ส่วนราชการ (Government)	หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ (State Enterprises)
กรมการปกครอง	การประปานครหลวง
กรมการพัฒนาชุมชน	การประปาส่วนภูมิภาค
กรมที่ดิน	องค์การตลาด
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	องค์การจัดการน้ำเสีย
กรมโยธาธิการและผังเมือง	
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	

สำหรับการปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับทั่วประเทศมีจำนวน 7,850 แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ 9 กันยายน 2563) ปรากฏตามตารางดังนี้²

ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวน (แห่ง)	รวม (แห่ง)
องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)	76	76
เทศบาล		2,472
- เทศบาลนคร	30	
- เทศบาลเมือง	195	
- เทศบาลตำบล	2,247	
องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	5,300	5,300
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ		2
- กรุงเทพมหานคร	1	
- เมืองพัทยา	1	
รวมทั้งหมด		7,850

เนื่องจากกระทรวงมหาดไทยมีโครงสร้างขนาดใหญ่ และมีระบบการบริหารงานมาก มีหน่วยงานอยู่ในสังกัดกระทรวงมหาดไทยเป็นจำนวนมาก อีกทั้งการบริหารงานของท้องถิ่นมีความลักลั่นกันอยู่ ทั้งขอบเขตงาน ลักษณะเนื้องาน โดยเฉพาะการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกับองค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่มีงานครอบคลุมไปหลายลักษณะ ดังนั้น หากมีการกำหนดลักษณะงาน อำนาจหน้าที่ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เห็นว่าน่าจะก่อให้เกิดการปฏิบัติงานส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วย กอปรกับการกำหนดหน่วยงานที่รองรับการบริหารจัดการท้องถิ่นโดยเฉพาะก็จะทำให้การบริหารงานท้องถิ่นมีความเป็นเอกเทศ สอดคล้องกับการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

² กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น, กลุ่มงานกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น 2. (9 กันยายน 2563). ข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สืบค้น 9 ธันวาคม 2563 จาก <http://www.dla.go.th/work/abt/>

ทั้งนี้ จากการประมวลข้อคิดเห็นของผู้บริหารการเมืองท้องถิ่นและนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ที่ได้มีการแสดงข้อคิดเห็นว่าเป็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างไร รวมทั้งข้อดีข้อเสียเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ซึ่งพอสรุปได้ตามตาราง ดังนี้³

เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>1. ต้องการแยก “ท้องถิ่น” ออกจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เพื่อจะได้มีอิสระในการทำงานมากขึ้น อีกทั้งเป็นการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง ทั้งงบประมาณและตัวบทกฎหมายเป็นของตัวเอง หากจัดตั้งกระทรวงดังกล่าวได้จริง จะเป็นกระทรวงที่มีงบประมาณจำนวนเป็นแสนล้านบาท และจะมีอีกหลายกรมที่เกี่ยวข้องอาจต้องโยกงานบางส่วนหรือทั้งหมดเข้าสู่กระทรวงดังกล่าวแทบทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และกรมการพัฒนาชุมชน เป็นต้น</p> <p>2. เพื่อรวบรวมเอาหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับท้องถิ่นต่าง ๆ ที่อยู่กระจัดกระจายตามส่วนราชการต่าง ๆ เช่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สถ.) จากกระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ก.ถ.) จากสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ก.ก.ถ.) จากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ฯลฯ มารวมไว้ที่หน่วยราชการเดียวกัน</p> <p>3. เพื่อเชื่อมต่อความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับท้องถิ่นให้เป็นรูปธรรมชัดเจนขึ้น เพราะผู้มีส่วนได้เสียของ อปท. ที่มีส่วนได้เสียแตกต่างกัน และมีมากมาย</p>	<p>1. ไม่มีความจำเป็นต้องตั้งกระทรวงท้องถิ่น เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นนิติบุคคล มีกฎหมายกำกับ มีการทำงานร่วมกันกับสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น มีกรอบนโยบาย เน้นกระจายอำนาจ เพราะต้องให้ท้องถิ่นเป็นอิสระในการดำเนินงาน แนวคิดการตั้งกระทรวงท้องถิ่นอาจจะไม่สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจ เนื่องจากทำให้เกิดผู้บังคับบัญชาใหม่ที่คอยกำกับบังคับบัญชาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น ซึ่งจะกลายเป็นการให้ความสำคัญกับส่วนกลางในการไปกำกับท้องถิ่น เสียมากกว่า ทั้งนี้การส่งเสริมการกระจายอำนาจ คือ ต้องพยายามลดอำนาจหน้าที่ของส่วนกลางและส่วนภูมิภาคลง และให้ท้องถิ่นตัดสินใจและบริหารจัดการภายใต้การตรวจสอบ ควบคุมของประชาชนในท้องถิ่นนั่นเอง</p> <p>2. เป็นการนำท้องถิ่นเข้าไปสู่การบริหารราชการส่วนกลาง ที่มีรัฐมนตรี (รมต.) ปลัดกระทรวง อธิบดีเพิ่มขึ้น มีผู้บังคับบัญชาที่อาจมิใช่มีเพียงผู้กำกับดูแลที่มากขึ้น สายการบังคับบัญชาก็จะยาวขึ้น</p> <p>3. การที่จะได้คนท้องถิ่นเข้าไปเป็นบุคลากรในส่วนกลางนั้นเป็นไปได้ เพราะจะต้องมีการโอนย้ายและเปลี่ยนประเภทของข้าราชการจากข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นไปเป็นข้าราชการหรือพนักงานสังกัดกระทรวงหรือกรมอื่น มิใช่เป็น</p>

³ เรียบเรียงโดยนายโชคสุข กรกิตติชัย วิทยากรเชี่ยวชาญ กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ รวบรวมและเรียบเรียงจากสื่อหนังสือพิมพ์สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ มติชน ประชาชาติธุรกิจ ระหว่างวันที่ 4 กันยายน 2562-7 กันยายน 2562 สืบค้นจากเว็บไซต์ IQNewsclip

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>หลายกลุ่ม ฉะนั้น จึงเห็นความขัดแย้ง เห็นต่างกันมากมาย แม้จะเป็นคนในองค์กรเดียวกันก็ตาม</p> <p>4. แบ่งแยกอำนาจระหว่างกระทรวงมหาดไทย (มท.) โดยให้ มท. มีหน้าที่ดูแลความมั่นคงภายในต่าง ๆ เช่น การรักษาความมั่นคงภายใน การปราบปรามยาเสพติด หรืองานรัฐพิธี ฯลฯ ได้อย่างเต็มที่มากขึ้น ส่วนกระทรวงปกครองท้องถิ่น ให้มีหน้าที่ใน “การพัฒนาพื้นที่” มอบให้ท้องถิ่น โดย อปท. ได้ช่วยกันพัฒนาท้องถิ่นของตนให้ดียิ่งขึ้น เพราะคนท้องถิ่นอยู่ในท้องถิ่นรู้ปัญหาของท้องถิ่นได้ตรงจุดมากกว่าส่วนกลาง</p> <p>5. หากท้องถิ่นสามารถรวมคน รวมพลัง และทำงานไปในทิศทางเดียวกับรัฐบาล โดยเฉพาะการขับเคลื่อน “ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี” (พ.ศ. 2561-2580) นั้น หมายถึง การเดินเข้าสู่เป้าหมาย “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างไม่ยาก</p> <p>6. พรรคการเมืองร่วมรัฐบาล หรือพรรคฝ่ายค้าน ไม่น่าจะมีการคัดค้านกัน กล่าวคือ ต่างเห็นร่วมกันในหลักการ อาจมีปัญหบ้างในการสื่อสารระหว่างผู้มีอำนาจ เช่น การหวงอำนาจ ทั้งนี้ ถือเป็นทางเลือกหนึ่งในการก้าวเดินไปสู่การกระจายอำนาจตามที่คนท้องถิ่นคาดหวังและต้องการ และทุกฝ่ายยอมรับได้</p>	<p>ข้าราชการหรือพนักงานของส่วนท้องถิ่นอีกต่อไป</p>

ข้อดีและข้อเสียของการจัดตั้งกระทรวงท้องถิ่น

ข้อดี	ข้อเสีย
<p>1. เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการเฉพาะ</p> <p>2. มีกระทรวงท้องถิ่นเป็นหน่วยงานราชการส่วนกลางรับผิดชอบดูแลเป็นการเฉพาะ ทำให้ไม่ทับซ้อนในผลประโยชน์ดังที่อยู่ ในกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งในปัจจุบันรับผิดชอบทั้งราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น</p>	<p>1. จะต้องจัดหางบประมาณและสถานที่จัดตั้งกระทรวงใหม่ที่เกิดขึ้น</p> <p>2. จะต้องถ่ายเทอัตรากำลังเดิมหรือจัดหาอัตรากำลังใหม่เพิ่มเติม</p> <p>3. จะต้องมีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง</p>

ข้อดี	ข้อเสีย
<p>3. ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการเลือกผู้นำของตนเองได้โดยตรง เพราะผู้นำที่มาจากท้องถิ่นจะทราบปัญหาของประชาชนในพื้นที่</p> <p>4. เป็นการปกครองโดยคนท้องถิ่นกันเองที่มีความเป็นอิสระของท้องถิ่น มีแนวทางการพัฒนาไปหลายแนวทาง และการจัดเก็บรายได้เข้าแผ่นดินเป็นไปในแนวทางเดียวกัน</p>	

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการจัดตั้งกระทรวงใหม่นอกเหนือจากภารกิจหน้าที่ก็คือ โครงสร้างกระทรวงจะเป็นเช่นไร บุคลากรและงบประมาณจะมาจากส่วนใด อีกทั้งต้องจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดตั้งกระทรวง ซึ่งต้องผ่านกระบวนการตามบทบัญญัติมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน

ข้อน่ากังวลเกี่ยวกับการตั้งกระทรวงท้องถิ่น ก็คือ การนำระบบท้องถิ่นเข้าไปสู่ “การบริหารราชการส่วนกลาง” ที่มีรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง อธิบดี เพิ่มขึ้น มีผู้บังคับบัญชา ที่อาจมิใช่เพียงผู้กำกับดูแลที่มากขึ้น เส้นสายการบังคับบัญชายืดยาวขึ้นเท่านั้น แต่ยังเป็นกรรวมอำนาจไว้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงฯ เพียงคนเดียว อาจขาดอิสระในการตัดสินใจ อีกทั้งมีการกล่าวอ้างว่า ไม่ว่าท้องถิ่นจะไปอยู่ในกำกับดูแลของส่วนราชการใดก็ตาม อปท. ก็ไม่อาจปลอดจากอำนาจในการควบคุมดูแลได้ เพราะประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวกัน (รัฐเดี่ยว) การตั้งเป็นกระทรวงท้องถิ่นก็ไม่แตกต่างกัน หากจะแตกต่างกันบ้าง ก็เป็นเรื่องของการบริหารราชการ หรือการใช้อำนาจในบางประการเท่านั้น ถึงแม้จะมีการจัดตั้งเป็นกระทรวง ราชการส่วนกลางก็ยังคงควบคุมกำกับท้องถิ่นอยู่นั่นเอง

ส่วนที่ 3

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ข้อมูลทั่วไปของกระทรวงมหาดไทย¹

ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 กระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกความเป็นธรรมของสังคม การส่งเสริมและพัฒนาการเมืองการปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย และการพัฒนาเมือง และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย

หน้าที่และความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย

เมื่อพิจารณาถึงขอบเขตอำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติกฎหมายอื่น ๆ ประกอบด้วยแล้ว ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย สรุปได้ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการเมืองการปกครอง กระทรวงมหาดไทยมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกระดับ ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การปกครองและการบริหาร หน่วยราชการส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และการรักษาความมั่นคงของชาติ
2. ด้านเศรษฐกิจ กระทรวงมหาดไทยมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งจะต้องประสานและร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดกับส่วนราชการต่าง ๆ ของกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังรับผิดชอบการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร การคุ้มครองผู้เช่านา การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรขนาดเล็กนอกเขตชลประทาน และการชลประทานราษฎร์ เป็นต้น
3. ด้านสังคม กระทรวงมหาดไทยมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชน และการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม เป็นต้น
4. ด้านการพัฒนาทางกายภาพ กระทรวงมหาดไทยมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดชุมชน การจัดที่ดิน การให้บริการขั้นพื้นฐานในชนบท การจัดผังเมืองรวม ผังเมืองเฉพาะ และการให้บริการสาธารณสุขปึกในเขตเมือง เป็นต้น

¹ กระทรวงมหาดไทย. (ม.ป.ป.). *หน้าที่และความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย*. สืบค้น 9 ธันวาคม 2563 จาก http://www.moi.go.th/portal/page?_pageid=814,1066638&_dad=portal&_schema=PORTAL

กฎหมาย อำนาจหน้าที่ และการแบ่งส่วนราชการของกระทรวงมหาดไทยในยุคต่าง ๆ²

ปี	กฎหมาย	อำนาจหน้าที่	การแบ่งส่วนราชการ
2435-2475	ประกาศจัดตั้งเป็นหน้าที่ระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงกลาโหม (ปี 2437) หมายเหตุ: การแบ่งส่วนราชการในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ จะเป็นไปตามพระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รักษาการ เพื่อที่จะบำรุงรักษาความสงบเรียบร้อยและให้ความเจริญในเมืองต่าง ๆ	1. กรมมหาดไทยกลาง 2. กรมมหาดไทยฝ่ายเหนือ 3. กรมพลัมภ์ 4. กรมสำรวจ 5. กรมปลัดบัญชา 6. กรมทะเบียน 7. กรมตำรวจภูธร 8. กรมตำรวจภูบาล 9. กรมพยาบาล 10. กรมป่าไม้ 11. กรมราชโลหกิจภูมิวิทยา 12. กรมสรรพากรนอก 13. กรมสาธารณสุข 14. กรมอัยการ 15. กรมบัญชาธิการ กระทรวงมหาดไทย 16. กรมนคราทร

² เรียบเรียงโดยนายโชคสุข กรกิตติชัย วิทยากรเชี่ยวชาญ กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ รวบรวมและเรียบเรียงจาก กระทรวงมหาดไทย. สืบค้น 9 ธันวาคม 2563 จาก http://www.moi.go.th/portal/page?_pageid=814,1066848&_dad=portal&_schema=PORTAL

ปี	กฎหมาย	อำนาจหน้าที่	การแบ่งส่วนราชการ
2476	พระราชบัญญัติจัดตั้งกระทรวงและกรม พ.ศ. 2476	กระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ในการปกครอง รักษา ความสงบเรียบร้อยภายในราชอาณาจักร และบริหาร การสาธารณสุข	<ol style="list-style-type: none"> 1. สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี 2. กรมปลัด 3. กรมมหาดไทย 4. กรมสาธารณสุข 5. กรมตำรวจ 6. กรมอัยการ 7. กรมนคราทร 8. กรมราชทัณฑ์ 9. สภาการแพทย์ 10. สภาการสาธารณสุข
2484	พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2484	กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับ การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในราชอาณาจักร การปกครองท้องที่ และการประชาสงเคราะห์	<ol style="list-style-type: none"> 1. สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี 2. กรมปลัดกระทรวง 3. กรมตำรวจ 4. กรมที่ดิน 5. กรมประชาสงเคราะห์ 6. กรมมหาดไทย 7. กรมโยธาเทศบาล 8. กรมราชทัณฑ์ 9. กรมสาธารณสุข 10. กรมอัยการ

ปี	กฎหมาย	อำนาจหน้าที่	การแบ่งส่วนราชการ
2487	พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2487	กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในราชอาณาจักร การสาธารณสุข การปกครองท้องที่ การประชาสงเคราะห์ และการป้องกันภัยทางอากาศ	<ol style="list-style-type: none"> 1. สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี 2. สำนักงานปลัดกระทรวง 3. กรมตำรวจ 4. กรมที่ดิน 5. กรมประชาสงเคราะห์ 6. กรมป้องกันภัยทางอากาศ 7. กรมมหาดไทย 8. กรมโยธาเทศบาล 9. กรมราชทัณฑ์ 10. กรมอัยการ
2496	พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2496	กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับปกครองท้องที่ บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ป้องกันสาธารณภัย และรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี 2. สำนักงานปลัดกระทรวง 3. กรมตำรวจ 4. กรมที่ดิน 5. กรมประชาสงเคราะห์ 6. กรมป้องกันสาธารณภัย 7. กรมมหาดไทย 8. กรมโยธาเทศบาล 9. กรมราชทัณฑ์ 10. กรมอัยการ

ปี	กฎหมาย	อำนาจหน้าที่	การแบ่งส่วนราชการ
2506	พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2506	กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับปกครองท้องที่ บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ป้องกันสาธารณภัย และรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน	1. สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี 2. สำนักงานปลัดกระทรวง 3. กรมการปกครอง 4. กรมการพัฒนาชุมชน 5. กรมตำรวจ 6. กรมที่ดิน 7. กรมประชาสงเคราะห์ 8. กรมโยธาเทศบาล 9. กรมราชทัณฑ์ 10. กรมอัยการ 11. สำนักผังเมือง
2515	ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ลงวันที่ 19 กันยายน 2515	กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการปกครองท้องที่ บำบัดทุกข์ บำรุงสุข การพัฒนาชนบท และชุมชน การส่งเสริมการศึกษา และการประกอบอาชีพ การส่งเสริมและคุ้มครอง การใช้แรงงาน การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การป้องกันสาธารณภัย การผังเมือง การโยธา และการราชทัณฑ์	1. สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี 2. สำนักงานปลัดกระทรวง 3. กรมการปกครอง 4. กรมการพัฒนาชุมชน 5. กรมตำรวจ 6. กรมที่ดิน 7. กรมประชาสงเคราะห์ 8. กรมโยธาเทศบาล

ปี	กฎหมาย	อำนาจหน้าที่	การแบ่งส่วนราชการ
			9. กรมราชทัณฑ์ 10. กรมแรงงาน 11. กรมอัยการ 12. สำนักผังเมือง 13. สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท
2534	พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534	กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข การส่งเสริมและพัฒนา การเมืองการปกครอง การปกครองท้องถิ่น การปกครองท้องที่ การปกครองท้องถิ่น การทะเบียนราษฎร การส่งเสริมการศึกษา และการประกอบอาชีพ การพัฒนาชุมชน การรักษา ความมั่นคงภายใน การป้องกันสาธารณภัย การรักษา ความสงบเรียบร้อยของประชาชน การที่ดิน การประชาสงเคราะห์ การสาธารณสุข โภค และสาธารณสุข การโยธา การราชทัณฑ์ การแรงงาน การผังเมือง การประกันสังคม และการพัฒนาชนบท	1. สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี 2. สำนักงานปลัดกระทรวง 3. กรมการปกครอง 4. กรมการพัฒนาชุมชน 5. กรมตำรวจ 6. กรมที่ดิน 7. กรมประชาสงเคราะห์ 8. กรมโยธาเทศบาล 9. กรมราชทัณฑ์ 10. กรมแรงงาน 11. สำนักนโยบายและแผนมหาดไทย 12. สำนักผังเมือง 13. สำนักงานประกันสังคม 14. สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท

ปี	กฎหมาย	อำนาจหน้าที่	การแบ่งส่วนราชการ
2545	พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545	กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกของสังคม การส่งเสริมและพัฒนาการเมือง การปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและการพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัยและการพัฒนาเมือง และราชการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย	<ol style="list-style-type: none"> 1. สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี 2. สำนักงานปลัดกระทรวง 3. กรมการปกครอง 4. กรมการพัฒนาชุมชน 5. กรมที่ดิน 6. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 7. กรมโยธาธิการและผังเมือง 8. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

อัตรากำลังของกระทรวงมหาดไทย³

1. อัตรากำลังของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย รวมทั้งสิ้น จำนวน **183,942** คน (ข้อมูล ณ ปี 2562) ปรากฏตามตาราง ดังนี้

ส่วนราชการ/หน่วยงาน รัฐวิสาหกิจ/องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	ข้าราชการ /พนักงาน รัฐวิสาหกิจ (คน)	ลูกจ้างประจำ (คน)	พนักงานราชการ (คน)	รวม จำนวน (คน)
สำนักงานรัฐมนตรี	20	-	-	20
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	3,220	432	412	4,064
กรมการปกครอง	15,015	318	2,084	17,417
กรมที่ดิน	10,915	691	524	12,130
กรมการพัฒนาชุมชน	6,849	108	117	7,074
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	3,575	4	174	3,753
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	2,198	826	1,257	4,281
กรมโยธาธิการและผังเมือง	1,919	658	1,026	3,603
การไฟฟ้านครหลวง	8,012	-	-	8,012
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	28,990	5,766	-	34,756
การประปานครหลวง	4,216	-	-	4,216
การประปาส่วนภูมิภาค	8,749	205	-	8,954
องค์การตลาด	88	6	-	94
องค์การจัดการน้ำเสีย	127	-	-	127
กรุงเทพมหานคร	38,919	34,139	-	73,058
พัทยา	933	121	1,329	2,383
รวมทั้งสิ้น	133,745	43,274	6,923	183,942

2. กำนัน จำนวน 6,926 คน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 67,105 คน สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) จำนวน 25,925 คน

3. ข้าราชการส่วนท้องถิ่น/ลูกจ้างประจำ/พนักงานราชการ จำนวน 471,425 คน

4. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) จำนวน 1,220,722 คน

³ กระทรวงมหาดไทย. (2563). รายงานผลการดำเนินงานของกระทรวงมหาดไทย ในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2562. สืบค้น 9 ธันวาคม 2563 จาก http://www.ict.moi.go.th/PDF/report_moi2563_e-book.pdf

ข้อมูลทั่วไปของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น⁴

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทยมีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการพัฒนาและให้คำปรึกษา แนะนำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง และการบริหารจัดการ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ โดยมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2551⁵ ดังนี้

อำนาจหน้าที่

1. ดำเนินการพัฒนาระบบ รูปแบบ และโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดทำ ประสาน และบูรณาการแผนพัฒนาท้องถิ่นและวางระบบในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น
3. ดำเนินการจัดทำ แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งให้คำปรึกษา แนะนำ และกำกับดูแลการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. กำหนดแนวทางและจัดทำมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น
5. ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการดำเนินงานด้านการเงิน การคลัง การงบประมาณ การพัสดุ การจัดเก็บรายได้ และการประกอบกิจการพาณิชย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งวางระบบตรวจสอบระบบการเงิน การบัญชี และการพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
6. ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการจัดการบริการสาธารณะและการศึกษาในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
7. กำหนดแนวทาง วางระบบ และสร้างตัวชี้วัดเพื่อเป็นมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนกำกับดูแลให้เป็นไปตามมาตรฐาน
8. ส่งเสริมภาคประชาชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารงานและตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
9. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
10. พัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและของกรม
11. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

⁴ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (ม.ป.ป.). *ประวัติความเป็นมา*. สืบค้น 9 ธันวาคม 2563 จาก <http://www.dla.go.th/servlet/DLAServlet?visit=history>

⁵ “กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2551” (26 พฤศจิกายน 2551). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 125 ตอนที่ 128ก, น. 2-8.

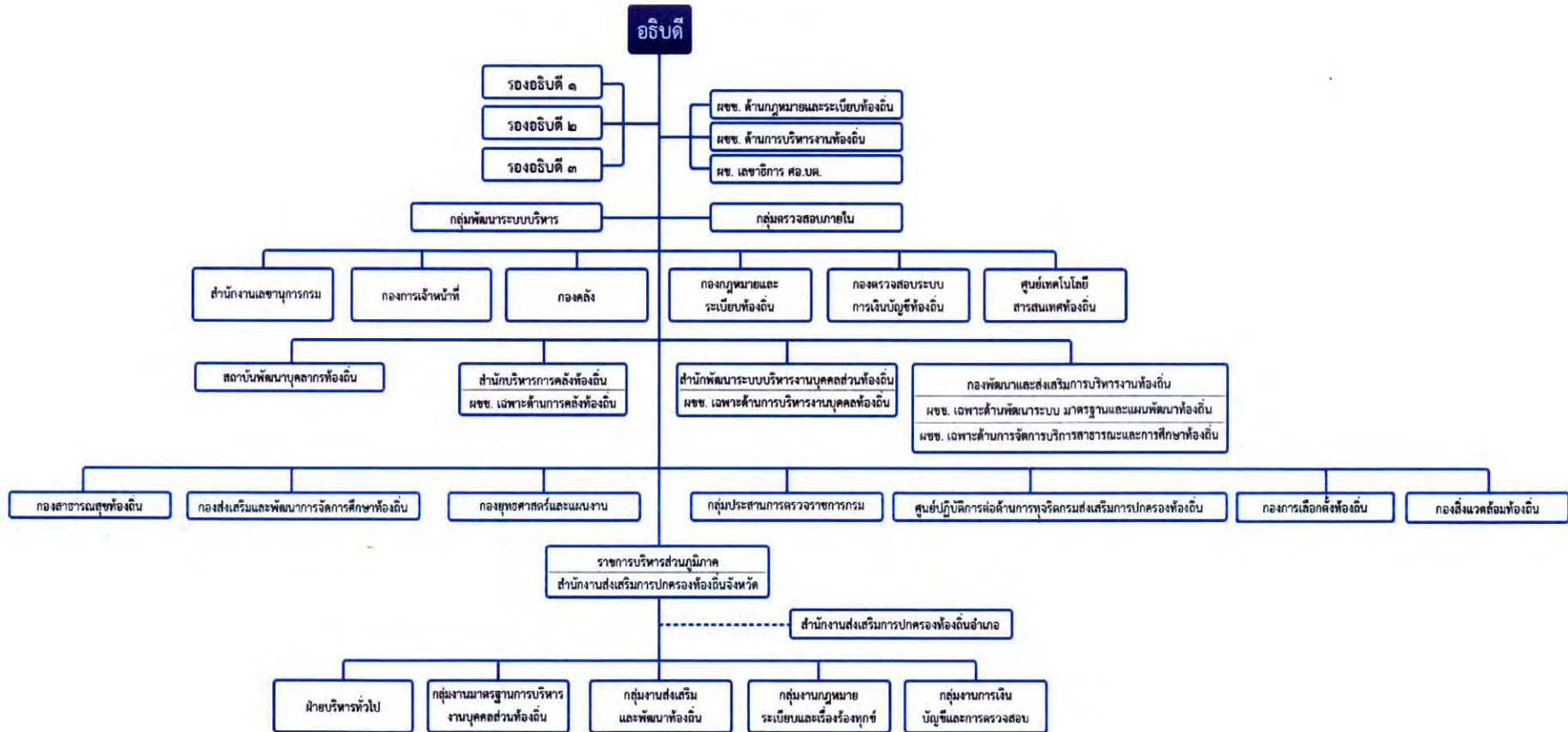
ในปี 2551 ได้มีการประกาศใช้กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2551 โดยกำหนดให้มีราชการบริหารส่วนภูมิภาค และจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดขึ้นในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่ประสานงานและปฏิบัติหน้าที่ในฐานะตัวแทนของกรมในราชการส่วนภูมิภาค เพื่อให้การดำเนินการกำกับ ดูแล และสนับสนุนการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ และจัดตั้งกลุ่มตรวจสอบภายใน และกลุ่มพัฒนาระบบบริหารขึ้นในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานภายในส่วนราชการ สนับสนุนการปฏิบัติงานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และพัฒนาการบริหารของส่วนราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพ และคุ้มค่า

ต่อมาในปี 2559 ได้มีการจัดตั้งกองยุทธศาสตร์และแผนงานเป็นส่วนราชการภายในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยแยกภารกิจด้านแผนงานและการจัดทำงบประมาณของกรมของสำนักงานเลขาธิการกรมออกมาดำเนินการ และแก้ไขอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการกรมเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดตั้งยุทธศาสตร์และแผนงาน รวมทั้งจัดตั้งกองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่นเป็นส่วนราชการภายในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยแยกภารกิจด้านการศึกษาของสำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่นออกมาดำเนินการ และเปลี่ยนชื่อสำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่นเป็นกองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น และแก้ไขอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการดังกล่าว เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดตั้งกองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น โดยกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ในการประสานรวบรวม วิเคราะห์ และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประกอบการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรม

โครงสร้างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น⁶

โครงสร้างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

⁶ โครงสร้างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. สืบค้น 9 ธันวาคม 2563 จาก <http://www.dla.go.th/chart/chart2562.jsp>

อัตราค่าจ้างข้าราชการของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ประจำปี 2562⁷

สรุปอัตราค่าจ้างข้าราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตามมาตรฐานการกำหนดตำแหน่งใหม่ ปี 2562 แยกตามสายงาน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562) ปรากฏตามตารางดังนี้

ประเภท/กรอบระดับตำแหน่ง		กรอบอัตราค่าจ้าง (3,575)		ตำแหน่งที่มีคนครอง (3,302)		ตำแหน่งว่าง
ประเภทตำแหน่ง	ระดับตำแหน่ง	ส่วนกลาง	ส่วนภูมิภาค	ส่วนกลาง	ส่วนภูมิภาค	
บริหาร	ระดับสูง	1	-	1	-	-
	ระดับต้น	3	-	3	-	-
อำนาจการ	ระดับสูง	11	76	11	76	-
	ระดับต้น	7	-	4	-	3
วิชาการ	เชี่ยวชาญ	7	-	4	-	3
	ชำนาญการพิเศษ	23	71	20	70	4
	ชำนาญการ/ ชำนาญการพิเศษ	38	76	29	50	35
	ชำนาญการ	-	12	-	6	6
	ปฏิบัติการ/ชำนาญการ	362	2,064	346	1,913	167
	ปฏิบัติการ	-	-	-	-	-
ทั่วไป	อาวุโส	1	-	1	-	-
	ชำนาญงาน	-	-	-	-	-
	ปฏิบัติงาน/ชำนาญงาน	87	736	70	698	55
	ปฏิบัติงาน	-	-	-	-	-
รวม		540	3,035	489	2,813	273

ประเภท/งบประมาณ	จำนวนพนักงานราชการ		จำนวนลูกจ้างประจำ	จำนวนลูกจ้างชั่วคราว
	กรอบตำแหน่ง (ตำแหน่ง)	พนักงานราชการ (คน)		
ใช้เงินงบประมาณ	176	159	5	0
ใช้เงินนอกงบประมาณ	0	0	0	0
รวม	176	159	5	0

⁷ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2562). รายงานประจำปี 2562 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. สืบค้น 9 ธันวาคม 2563 จาก http://www.dla.go.th/upload/ebook/columm/2020/1/2285_6122.pdf

อัตรากำลังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี 2562

สรุปอัตรากำลังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2562 (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562)
ปรากฏตามตารางดังนี้

ลำดับ ที่	องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	ข้าราชการ	ลูกจ้าง ประจำ	พนักงานจ้าง				รวม ทั้งหมด
				ทั่วไป	ตามภารกิจ	ผชช.พิเศษ	รวม	
1	องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด	10,348	1,226	5,250	9,176	23	14,449	26,023
2	เทศบาล	64,245	9,322	64,316	48,528	9	112,853	186,420
	2.1 เทศบาลนคร	6,126	1,339	12,496	6,476	3	18,975	26,440
	2.2 เทศบาลเมือง	11,504	2,373	17,641	10,708	5	28,354	42,231
	2.3 เทศบาลตำบล	46,615	5,610	34,179	31,344	1	65,524	117,749
3	องค์การบริหาร ส่วนตำบล	75,951	4,068	39,313	50,543	0	89,856	169,875
รวม		150,544	14,616	108,879	108,247	32	217,158	382,318

งบประมาณรายจ่ายของกระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานในกำกับ ตั้งแต่ปี 2558-2564⁸

หน่วยงาน	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564
กระทรวงมหาดไทย (รวม)	340,171,626,300	341,820,817,100	335,145,525,000	386,179,348,900	371,801,731,300	314,660,815,600	268,501,313,800
สำนักงานปลัดกระทรวง มหาดไทย	4,177,413,600	5,005,436,800	5,060,948,600	25,134,785,000	5,598,248,500	6,244,963,400	4,685,659,200
กรมการปกครอง	36,446,573,400	37,320,298,600	38,446,186,200	41,691,963,000	41,644,402,300	42,964,928,500	9,023,601,900
กรมการพัฒนาชุมชน	5,020,645,600	5,181,540,700	6,317,571,500	16,376,334,400	6,932,726,100	6,568,717,100	2,382,294,800
กรมที่ดิน	6,491,354,300	5,792,075,700	6,137,244,800	6,403,422,900	6,035,588,000	6,815,694,000	2,568,175,300
กรมป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย	5,702,971,300	5,989,540,300	6,029,727,700	5,994,321,300	7,426,476,400	7,570,290,100	5,530,448,600
กรมโยธาธิการและผังเมือง	23,210,557,400	25,121,898,300	25,623,004,200	26,752,995,800	26,049,185,000	26,524,383,800	10,313,425,600
กรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น	242,555,110,700	239,311,270,900	225,898,850,200	241,162,880,800	254,882,593,600	217,971,838,700	233,997,708,400
กรุงเทพมหานคร	15,068,000,000	16,510,400,000	19,974,991,800	20,895,097,100	21,490,694,000	24,469,809,100	22,089,883,700
เมืองพัทยา	1,499,000,000	1,588,355,800	1,657,000,000	1,767,548,600	1,741,817,400	1,915,535,700	1,816,928,400

⁸ เรียบเรียงโดยนายโชคสุข กรกิตติชัย วิทยากรเชี่ยวชาญ กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ รวบรวมและเรียบเรียงจาก เอกสารงบประมาณ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ตั้งแต่ปี 2558-2564

ประเทศที่มีกระทรวงการปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเทศ	ชื่อกระทรวง
สหราชอาณาจักร (อังกฤษ)	The Ministry of Housing, Communities and Local Government (MHCLG)
คอซอวอ	The Ministry of Local Government Administration
นอร์เวย์	Minister of Local Government and Modernisation
นิวซีแลนด์	Ministry of Local Government
ออสเตรเลีย	Minister for Regional Services, Decentralisation and Local Government
ฟีจี	Ministry of Local Government, Urban Development, Housing and Environment
มาเลเซีย	Minister of Housing and Local Government ในภาษามาเลย์ เรียกว่า KPKT: Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan)
ฟิลิปปินส์	Department of Interior and Local Government
บังกลาเทศ	Ministry of Local Government, Rural Development and Co-operatives
ศรีลังกา	Ministry of Public Administration, Home Affairs, Provincial Councils & Local Government
อียิปต์	Ministry of Local Development
ยูกันดา	Minister of Local Government
กานา	Minister for Local Government and Rural Development
บอสวานา	Minister of Local Government and Rural Development
ซิมบับเว	The Ministry of Local Government, Public works and National Housing
แซมเบีย	Ministry of Local Government
ลิเบีย	The Ministry of Local Government
จาไมกา	Ministry of Local Government and Community Development

หมายเหตุ: รวบรวมและเรียบเรียงข้อมูลจาก

1. สหราชอาณาจักร จาก <https://www.gov.uk/government/organisations/ministry-of-housing-communities-and-local-government>
2. คอซอวอ จาก <https://mapl.rks-gov.net/en/rreth-nesh-en/historikun-e-mapl-en/>
3. นิวซีแลนด์ จาก <https://dpmc.govt.nz/cabinet/portfolios/local-government>
4. นอร์เวย์ จาก <https://www.regjeringen.no/en/dep/kmd/id504/>
5. ออสเตรเลีย จาก https://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/Parliamentary_Handbook/Current_Ministry_List

6. ฟิจิ จาก [https://www.fiji.gov.fj/Archive/Directory/Ministries-and-Department/Ministry-of-Local-Government, -Urban-Dev,-Housing](https://www.fiji.gov.fj/Archive/Directory/Ministries-and-Department/Ministry-of-Local-Government,-Urban-Dev,-Housing)
7. มาเลเซีย จาก <http://www.kpkt.gov.my/>
8. ฟิลิปปีนส์ จาก <https://www.officialgazette.gov.ph/section/briefingroom/department-of-the-interior-and-local-government/>
9. บังกลาเทศ จาก [https://lgd.gov.bd/site/page/46c396a8-1f8a-41d3-895c-8e11dc053854/-](https://lgd.gov.bd/site/page/46c396a8-1f8a-41d3-895c-8e11dc053854/)
10. ศรีลังกา จาก <http://www.lgpc.gov.lk/web/index.php?lang=en>
11. อียิปต์ จาก <http://mld.gov.eg/>
12. ยูกันดา จาก <https://www.molg.go.ug/>
13. กานา จาก <https://www.developmentaid.org/#!/donors/view/44083/mlgrd>
14. บอสวานา จาก <http://www.gov.bw/en/Ministries-Authorities/Ministries/Ministry-of-Local-Government-MLG1/About-MLGRD/Mandate/>
15. ซิมบับเว จาก <http://www.mlg.gov.zw/about.html>
16. แซมเบีย จาก <https://www.mlgh.gov.zm/>
17. ลิเบีย จาก <https://www.lgm.gov.ly/>
18. จาไมกา จาก <https://www.localgovjamaica.gov.jm/>

หมายเหตุ: ประเทศที่มีทั้งกระทรวงท้องถิ่นและกระทรวงมหาดไทย ได้แก่ ออสเตรเลีย บังกลาเทศ ลิเบีย อียิปต์ (สำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ. (2562). **ข้อมูลพื้นฐานต่างประเทศ 2562.** สืบค้น 9 ธันวาคม 2563 จาก <https://www.nia.go.th/niaweb59/Data2562.pdf>)

เอกสารเพิ่มเติม

หน้าว่าง

เอกสารเพิ่มเติม

1. พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545
2. กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2551
3. กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2559

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐-๒

Bureau of Academic Services

The Secretariat of the House of Representatives

0 2244 2070-2

พิมพ์ที่ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร